

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

§. 1. Nihil aut legi Diuinæ aut rationi contrarium seruis esse imperandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

imperare ac iubere; sed ita, vt Deo obedire, & obsequi videantur. Si enim serui Dominis, vt Deo, cuius locum tenent, parere debent; & quia idem ipse Deus vult vt illis obediant, ac seruiant: æquissimum videtur, vt Domini in Dei nomine seruis præcipiant, & regant ea omnino forma, qua Deus vult, eos præcipere, partesque suas agere. Cum igitur Deus, quamuis supremus omnium Dominus, non tyranni sed patris instar regat: seruis suis cum amore paterno, mansuetè, benigne, prudenter & clementer imperat; & semper, quæ bona sunt, nunquam autem mala; & vniuseuiusque capacitati & viribus accommodata, nunquam verò supra illas iniungit. opportunè & illorum imbecillitatis misertus de necessarijs omnibus abundè illis proficit illorum defectus ex charitate corrigit, & ad tempus sustinet, & indulgenter illorum infirmitatibus conuiuet. Hæc aliæque similia Deus cum seruis suis agit, suo Dominos exemplo inuitans, vt quemadmodum suo ipse, ita illi vicissim suo fungantur officio. Quare cum illi, obedite sibi seruos velint, vti ipse præcepit Deus, idcirco eo etiam imperent modo, quem Deus præscribit: atque vt Deus vnà cum Domini officio Spiritum etiam paternum induit: ita quoque illi erga seruos se & dominos, & patres exhibeant, vt vicissim serui velut filii etiam illis obsequantur.

§. I. *Nihil aut legi diuina, aut rationi contrarium seruis esse imperandum.*

IDIPSVM idem Apostolus alio in loco latius deducit, dicens, quod iam diximus: a Domini, quod iustum est & æquum, seruis prestare, scientes, quod & vos Dominum habetis in celo. quasi dixerit: attendite, ne quid iniquum vnquã, aut legi Dei, rationique aduersarium seruis imperetis, sed æqua diuinæque voluntati vsquequaque respondentia: quin nec omnia, quæ licita sunt, illis iniungenda: sed moderate, & ea tantum, quæ illorum conditioni consentanea sunt; quæque iuxta eam commodè exequi poterunt: non graui eos labore exercendo, aut opprimendo: ne defatigati, deficiant. Ad hæc & iustæ illorum expostulationes exaudiendæ; & labor relaxandus, cum opprimuntur, & quietem aliquam sibi dari petunt. Nolite Pharaonem æmulari, graui tyrannidis iugo Hebræos operi lateritio insudantes opprimentem; tam durum enim pensum imponere, vt ferendo non essent; Nam rotidem ab iisdem lateres fieri volebat, cum stipulas colligere ipsi cogentur quot ante, cum b palea ab operum præfectis darentur: & quãuis impares se oneri dicerent, & laborè detrectarèt: surda aure omnia excipiebat, nec de labore quidquam diminuebat. Iob potius sequamini, qui quamuis ea auctoritate foret, omnes vt illo præsentem, obtumescerent: hoc tamen de sciplo testatus est: c. si contempsi subire iudicium cum seruo meo, & ancilla mea: cum disceptarent aduersum me, quid enim faciam, cum surrexerit ad iudicandum Deus: & cum qua

Domini imperando obediunt Deo & seruiunt subditis.

Deus pater esse maius quam Dominus. Idem faciant Domini. Tract. 4. c. 7. hoc latius habetur.

a Col. 4. 1.

Licita & moderata iniungenda.

Audiendi subditi.

b Exod. 5. 7. 8.

c Iob. 31. 13.

Lib. 22. mor.
c. 10.

Domini ex-
tremum re-
cogitent iu-
dicium.
d. 1er. 34. 13.

Ex S. Greg.

Vbi supra.

Domini na-
tura pares
seruis.

c. Macl. 4. 10

serui: quid respondebo illi: nunquid non in utero fecit me, qui & illum operatus est: & formauit me in vulua vnus? Duplicem hic (vt bene S. Gregorius ponderat) rationem ponit, qua veluti fræno quodam retinebatur, ne in seruos durius animaduerteret: oculos enim in *Deum*, supremum omnium Dominum conijciens; cogitabat primùm quid ille in vitæ extremo cum omnibus facturus esset; & quid deinde in eiusdem exordio fecerit. Quod verò ratio prior validior ac efficacior videretur, primo propterea loco illam posuit: Deum scilicet omnes sine vlla personarum acceptione iudicaturum. Quare si seruo iniuriam herus irrogarit; quid faciet, cum ab illo rationem exacturus est Deus? quid respondebit, illata iniuriæ rationem petenti? dicit forsitan, seruum illum suum fuisse. Sed ratio illa omnino reiicietur: tum quòd lex Dei illum tuebatur: tum quòd, cum & ipse seruus Dei esset, legem & iussa illius seruare debuit. Ad eò enim strictè Deus leges de seruis conditas voluit seruari, vt per Ieremiam Prophetam acerbissimas intentarit minas: *gladii, pestis & famis, ac seruitutis*, ijs qui easdem infringere ausi fuerunt. Hoc porò fræno Domini & superiores Prælati se ipsos continere debent ne, qua pollent, imperandi potentia eos in præcipitium abripiat. Et, si coniectis in subditos, quos imperio premunt, oculis, insolescere contingat: eisdem in iudicem, cuius tribunali subiecti & ipsi sunt eleuatis, se humiliabunt; neque cum seruis æqua postulantes, in iudicium descendere dedignabuntur; sed boni æquique iudicis ipsi partes obibunt: Deus enim iniquos & duros iudicaturus ac puniturus dominos, cum illis in iudicium descendet; seruorum oppressorum partes & iustitiam tuebitur.

ALTERA, qua se ipsum velut fræno retinebat Iob, ratio hæc erat, quod idè Deus, creator esset Dominorū ac seruorū; qui *natura* quidem (vt S. Gregorius ait) ortuq; sunt pares, licet occulta Dei dispositione vnus altero conditione sit maior aut minor. at, qui sanctimonix student, quò se intra humilitatis terminos contineant, & superbiæ tumorè reprimant, oculos suos à sua prælatione ac præeminentia auertunt; & inæqualitatem illam naturæque paritatem eisdem conijciunt, *nec præesse gaudet hominibus, sed prodesse*: primùm sibi, deinde alijs: atque ita regunt & imperant, vt & humilitatem conferuent, & auctoritatem tueantur: *exterius*, vt Domini imperent, *interius* verò, vt æquales, humilitatem seruent: legem Dei præ oculis assidue habentes, quæ ad omnes in genere homines extenditur, & neminem nõ obligat: ne forsan à Malachia Propheta audiant: *e nunquid non pater vnus omnium nostrum: nunquid non Deus vnus creauit nos? quare ergo despicit vnusquisque nostrum fratrem suum, violans pactū patrum nostrorum?* Cū igitur superiores & subditi secundū naturā, fidē, & gratiæ statū fratres sint & æquales, eundè Patre & creatore habentes Deū; & cū ad idem legis pactum seruandū obligati

sint:

linc: rationi minime consentaneum est, ab altero alterum despici; atque vt seruus herum contemnere non debet; neque Dei legē infringere, quantum ad fidelitatem, & constans obsequium: ita nec seruum dominus; nec in Dei legem, quoad iustitiam & vigilantiam, quam Deus ab eo exigit, impingere: dicit enim: *fme: sunt serui*. Ego illos creauī, redemi, & è peccati seruitute eduxi. Quamobrem leges, quas de iisdem decreui, exactissime seruari volo.

§. II. *Saluti corporis & anime subditorum esse consulendum*

AB HIS cōfundamentis ad particularia, quæ ad familiarum gubernationem spectant, & dominis omnibus necessaria sunt descendamus: ne forsan in infidelitatem illam labantur, de qua Apostolus ait: *a si quis suorum curam non habet, & maxime domesticorum fidem negauit, & est infideli deterior*. Quibus verbis duo subditorum genera Apostolus proponit, quos Domini habent; primos vniuersali nomine *suos* nuncupat, quod nonnullis illorum officijs occupentur, vt vasalli, cēliti, & mercenarij diurni: alij *domestici* dicuntur, quod in domibus suis, vt plurimum agant & familie pars quedam sint. Horum charissimi & intimi sunt filij, & omnes sanguine ipsis coniuncti. Quicumque verò horum omnium curam non habet, ac præsertim posteriorum, fidem negat, si non verbis, saltem opere: cum negligentia sua testetur, fidem se non habere, quam diuina præscribit lex; quamque fides Christiana præcipit: in quo *infideli est deterior*: quod non modò, quæ lumen naturæ dicat; sed & quæ fides Christiana, maiorem seruorum curam gerere præcipiens, quam Gentiles gerant, conculcet. Ne verò huius infidelitatis reus constituatur, allaboret, (inquit Sanctus Chrysostomus) vt quidquid illis tum ad corpus tum ad *animam* necessarium est, prouideat: parum quippe profuerit de iis, quæ corporis sunt, prospexisse; si, quæ ad animam spectant, & maioris momenti sunt, negligantur: nec suffecerit etiam animæ cura; si non & corpori consulatur. Opus igitur est: vt seruis tuis in primis de omnibus quæ corpori sunt necessaria prospicias, prout leges æquitatis & iustitiæ postulant; tam de mercede & stipendiò, ordinariaque vestis, & mensæ prouisione, quam de apta habitatione pro eius personæ qualitate. Si enim suadente Ecclesiastico, *g seruum fidelem quasi fruem germanum trallare, & sicut animam tuam habere debes*: vide porrò quomodo tecum ipse agas: ac tantum de seruo tuo præstare; eumq; sicut te ipsum diligere debere intelliges. Nam etiam de illo hæc legis naturalis præcepta intelligenda sunt: *h Quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne in aliquando alteri facias: & omnia quacūq; vultis, vt faciāt vobis homines: & vos facite illis*. Vide iā, quo te loco à domino, si seruus fores haberi velles. Cum ergo iam dominus sis, talem te erga ser-

uos

f Leni. 25.
42. 55.

a 1. Tim. 5. 8.

Subditi &
Domestici.

Ira D. Tho.
ibidem.

Ho 14. in 1.
Tim. 1.

1.
g Eccl. 33. 31.
Seruus fra-
ter & ani-
ma tua est.

h Job. 4. 16.
Matt. 7. 12